



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 345/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžso 230/2015 z 25. októbra 2017 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 S 46/2014 z 20. mája 2015, a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

Poľská republika (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika (ďalej aj „sťažovateľ v 2. rade“, spolu aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Masarykova 2, Prešov, ktorou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj porušenie čl. 52 ods. 2 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 Sžo 230/2015 z 25. októbra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 S 46/2014 z 20. mája 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že Sociálna poisťovňa, pobočka Svidník (ďalej len „pobočka Sociálnej poisťovne“) vydala 4. novembra 2013 rozhodnutie, ktorým rozhodla, že sťažovateľovi v 2. rade ako zamestnancovi u sťažovateľa v 1. rade zaniklo uplynutím 28. mája 2013 povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Proti tomuto rozhodnutiu pobočky Sociálnej poisťovne podali sťažovatelia odvolania, ktoré Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) rozhodnutím z 12. marca 2014 zamietla a rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne potvrdila ako vecne správne.

Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ v 1. rade správnu žalobu, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom. Sťažovateľ v 2. rade samostatne správnu žalobu nepodal, avšak krajský súd uznesením sp. zn. 6 S 46/2014 z 20. marca 2015 pripustil vstup sťažovateľa v 2. rade do konania na strane žalobcu z dôvodu jeho účasti v správnom konaní a eventuality, že by sa prípadné zrušenie preskúmaného rozhodnutia mohlo dotknúť jeho práv. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bola žaloba sťažovateľa v 1. rade o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne zamietnutá ako nedôvodná podľa

§ 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) s odôvodnením, že jeho subjektívne práva neboli v konaní porušené a ich porušenie nebolo v žalobe ani namietané samotným sťažovateľom v 1. rade. Vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade krajský súd zrušil rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 12. marca 2014 v spojení s rozhodnutím pobočky Sociálnej poisťovne zo 4. novembra 2013 podľa § 250j ods. 2 písm. c) a d) OSP a vrátil vec Sociálnej poisťovni na ďalšie konanie s odôvodnením, že správne orgány nedostatočne zistili skutkový stav vo veci reálneho výkonu práce sťažovateľom v 2. rade na území Slovenskej republiky a v súvislosti s tým trpí rozhodnutie aj nedostatkom dôvodov.

Odvolanie z 22. júna 2015 proti rozsudku krajského súdu podali obaja sťažovatelia. Sťažovateľ v 2. rade podal odvolanie len proti výroku o trovách konania. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bol napadnutý rozsudok krajského súdu v časti zamietnutia žaloby sťažovateľa v 1. rade potvrdený ako vecne správny. Výrok rozsudku krajského súdu vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade najvyšší súd zmenil tak, že konanie zastavil a jeho odvolanie odmietol, pretože má procesné postavenie pribratého účastníka podľa piatej časti OSP a nie je žalobcom v druhom rade, ako to nesprávne posúdil krajský súd, keďže žalobu sám nepodal.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú porušenie právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď poukazujú na rozhodnutia najvyššieho súdu v skutkovo a právne podobných veciach, v ktorých bol zaujatý iný právny názor. K tomu uvádzajú:

*„Sťažovateľ v žalobe namietal porušenie subjektívnych práv jeho a jeho zamestnanca v správnom konaní, predovšetkým z dôvodov nedostatočného zistenia skutkového stavu zo strany orgánu verejnej správy, porušenia zásady dvojinstančnosti administratívneho konania, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, nevydania rozhodnutia zo strany orgánu verejnej správy v zákonnej lehote, porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, prejudikovania rozhodnutia orgánom verejnej správy, a to s podrobným odôvodnením a s odkazom na konkrétne skutočnosti...“*

*V odôvodnení svojho rozsudku Krajský súd v Prešove poukázal najmä na to, že podľa jeho právneho názoru sťažovateľ I namietal v žalobe porušenie iných ako svojich subjektívnych práv, v dôsledku čoho je jeho žaloba nedôvodná. Vo vzťahu k sťažovateľovi II Krajský súd v Prešove vyslovil názor o nedostatočne zistenom skutkovom stave veci v administratívnom konaní...*

*Sťažovatelia prioritne poukazujú na rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 9 Sžso 90/2015 zo dňa 14.12.2016 v skutkovo obdobnej a právne totožnej veci, v zmysle ktorého pobočka Sociálnej poisťovne ani Sociálna poisťovňa, ústredie nemali právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k osobám v rovnakom postavení, v akom sa nachádzajú sťažovatelia.“*

Sťažovatelia ďalej namietajú aj nedostatočne zistený skutkový stav veci a neoprávnené presúvanie dôkazného bremena na účastníkov administratívneho konania s touto argumentáciou:

*«Z rozsudku Krajského súdu v Prešove a z rozsudku Najvyššieho súdu SR je pritom zrejmé, že došlo k akceptovaniu a k „odobreniu“ zjavne nedostatočne zisteného skutočného stavu veci zo strany orgánov verejnej správy (pobočky Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa, ústredie).*

*Z napadnutých rozhodnutí Krajského súdu v Prešove a Najvyššieho súdu SR vyplývajú výhrady k tomu, že samotní sťažovatelia boli vo vzťahu k zisťovaniu skutočného stavu veci v administratívnom konaní „málo činní“ a tak v administratívnom konaní, ako aj v konaní pred súdom nepredložili dôkazy, potrebné na preukázanie ich argumentácie. Všeobecné súdy teda v rozpore s právnou úpravou preniesli na sťažovateľov ako účastníkov administratívneho konania dôkaznú povinnosť na preukazovanie okolností, ktoré sú pre správny orgán dôležité pre meritórne a náležité rozhodnutie vo veci samej. Navyše aj na skutočnosti, ktoré neboli predmetom dokazovania pred prvostupňovým správnym orgánom...*

*Podľa sťažovateľov je neakceptovateľné a nespravodlivé, aby boli nad rámec „súčinnosti“ povinní v administratívnom konaní čokoľvek preukazovať a dokazovať namiesto orgánu verejnej správy, a už vôbec nie v konaní pred súdom v správnom*

*súdnicte, kde sa rozhoduje zásadne na podklade skutočného stavu veci zisteného v administratívnom konaní...*

*V tejto súvislosti je nevyhnutné zamerať sa predovšetkým na samotnú obsahovú náplň zamestnania sťažovateľa II. Sťažovateľ II totiž vykonáva roznos letákov, ktoré si sťažovateľ I preberá v externej obchodnej spoločnosti. Do tejto obchodnej spoločnosti letáky distribuuje sťažovateľ I po ich vyzdvihnutí u svojich obchodných partnerov. Sťažovateľ I zároveň obstaráva obchodné zákazky v Poľskej republike...*

*Sťažovateľ I tieto skutočnosti orgánu verejnej správy riadne oznámil, napriek tomu však orgán verejnej správy v rámci výkonu kontroly nepristúpil k doplneniu dokazovania, nevyžiadal si od sťažovateľa I ďalšie potrebné doklady, nepristúpil k výsluchu sťažovateľa II ani k inému spôsobu preverenia výkonu činnosti sťažovateľa II na území Slovenskej republiky.»*

Na podporu svojich tvrdení sťažovateľa poukazujú na viaceré rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu v obdobných právnych veciach a na rozdielnosť postupu krajského súdu v tejto veci.

Sťažovatelia ďalej namietajú retroaktivitu rozhodnutia Sociálnej poisťovne a prejudikovanie rozhodnutia zo strany správneho orgánu z týchto dôvodov:

*«... Sociálna poisťovňa, ústredie už v roku 2013 prijala záver o tom, že sťažovateľ I je tzv. schránkovou firmou a pristúpila k vydaniu svojho rozhodnutia až v roku 2014, čím výrazne prehĺbila dôsledky porušenia základných práv sťažovateľov.*

*Sťažovatelia majú ďalej za to, že rozhodnutím Krajského súdu v Prešove a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR došlo taktiež k „akceptovaniu“ nezákonného retroaktívneho rozhodovania zo strany orgánu verejnej správy.*

*Sociálna poisťovňa, ústredie je orgánom verejnej správy, ktorý môže konať iba v medziach zákona. Z tohto dôvodu je neprípustné, aby Sociálna poisťovňa, ústredie, resp. pobočka Sociálnej poisťovne vydala individuálny právny akt, ktorým rozhodne o právach účastníka administratívneho konania spätne k inému dátumu než je dátum jeho vydania.»*

Ďalej sťažnosť obsahuje námietku nedodržania zákonnej lehoty na vydanie rozhodnutia a nezákonnosti kontroly vykonanej správnym orgánom:

*„Vo vzťahu k nedodržaniu zákonnej lehoty na rozhodnutie v administratívnom konaní poukazujú sťažovatelia na to, že rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne bolo vydané v rozpore s ustanovením § 210 ods. 1, ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z., nakoľko nebolo vydané v zákonnej lehote, ktorá objektívne začala plynúť podaním prihlášky, resp. registračného listu zo strany sťažovateľov.*

*... avšak zo strany Krajského súdu v Prešove a Najvyššieho súdu SR táto argumentácia sťažovateľov nebola vyhodnotená ako dôvodná, resp. ako postačujúca pre zrušenie príslušných rozhodnutí orgánov verejnej správy.*

*Sociálna poisťovňa je... oprávnená podľa ustanovenia § 242 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. vykonávať kontrolnú činnosť iba na preverenie plnenia povinností ustanovených zákonom č. 461/2003 Z. z. a nie na preverenie výkonu podnikateľskej či zamestnaneckej činnosti účastníkov správneho konania. Kontrolu na preverenie reálneho výkonu činnosti môže uskutočniť iba príslušný Inšpektorát práce, ktorý u sťažovateľa nezistil žiadne nedostatky.*

*Na preukázanie tejto argumentácie, ktorú ani Krajský súd v Prešove ani Najvyšší súd SR nezhliadli ako opodstatnenú, sťažovatelia bezprostredne poukazujú na rozhodnutie žalovanej č. 7942-3/2014 zo dňa 29.01.2014...“*

K porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania sťažovatelia uvádzajú:

*„Sťažovateľ I totiž zamestnáva viacero zamestnancov - občanov Poľskej republiky, vo vzťahu ku ktorým pri existencii rovnakých podmienok príslušná pobočka Sociálnej poisťovne nerozhodla o tom, že nepodliehajú slovenskej legislatíve, a to len z dôvodu vydania formulára PD A1 (doklad preukazujúci skutočnosť, že zamestnanec podlieha slovenskej legislatíve) týmto ostatným zamestnancom. Týmto bol vo vzťahu k porovnateľným zamestnancom sťažovateľa I uplatnený odlišný postup ako vo vzťahu k sťažovateľovi II ako občanovi Poľskej republiky, hoci aj u nich nebol podľa Sociálnej poisťovne, ústredie preukázaný reálny výkon práce.*

*Porušenie princípu rovnakého zaobchádzania sťažovateľa vidia aj v tom, že na území Slovenskej republiky pôsobí množstvo zamestnávateľov, ktorých výkon činnosti nedovoľuje zastihnúť ich zamestnancov v sídle zamestnávateľa, pričom je možné predpokladať, že Sociálna poisťovňa doposiaľ u žiadneho iného zamestnávateľa, s výnimkou poľských zamestnávateľov, nevykonala v súčinnosti s príslušným Inšpektorátom práce kontrolu reálneho výkonu činnosti...*

*... príslušný poľský orgán sociálneho zabezpečenia (ZUS) vydal rozhodnutie, ktorým predbežne deklaroval, že zamestnanci zamestnávateľa sťažovateľa I podliehajú legislatíve Slovenskej republiky podľa čl. 13 bod 3. nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004.*

*V tomto ponímaní Sociálna poisťovňa, ústredie nielenže nezákonným spôsobom rozhodla o potvrdení prvostupňového rozhodnutia, ale svojim rozhodnutím tiež poprela právny názor poľského orgánu sociálneho zabezpečenia o tzv. uplatniteľnej legislatíve...*

*Sťažovatelia sa... zákonom ustanoveným postupom domáhali svojich práv na príslušnom súde (v správnom súdnictve), riadne preukázali jednotlivé skutočnosti, na podklade ktorých bolo na mieste prijatie záveru o porušení zákona zo strany orgánov verejnej správy, no Krajský súd v Prešove ani Najvyšší súd SR ich tvrdenia nevyhodnotili ako dôvodné a rozhodnutia orgánov verejnej správy ponechali v platnosti.“*

Na základe tejto sťažnostnej argumentácie sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie ich základných práv zaručených v čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, porušenie čl. 52 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu, napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a zároveň sťažovateľom prizná finančné zadosťučinenie každému v sume po 10 000 € a úhradu trov konania pred ústavným súdom.

## II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

### II.1 K sťažnosti sťažovateľa v 1. rade

**K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a namietanému porušeniu čl. 52 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu**

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohol sťažovateľ v 1. rade podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v 1. rade v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť jeho sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

**K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu**

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo všeobecnosti sťažovateľ v 1. rade argumentuje, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu mu nebola poskytnutá právna ochrana, pretože najvyšší súd nezohľadnil ním vytýkané pochybenia správnych orgánov (nedostatočne zistený skutkový stav, neoprávnený presun dôkazného bremena na účastníkov, porušenie povinnosti rovnakého zaobchádzania, postup správnych orgánov v rozpore s právnymi predpismi), ktoré podľa

názoru sťažovateľa v 1. rade majú za následok potrebu zrušenia rozhodnutí správnych orgánov preskúmaných v správnom súdnictve.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či nie je zjavne neopodstatnená. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal tiež zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého obsah základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy tvorí predovšetkým ústavou garantovaná možnosť každého na reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Podľa konštantnej judikatúry sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, napr. *Georgiadis v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

Vo všeobecnosti ústavný súd poukazuje ďalej na špecifiká, ktorými sa riadi súdny prieskum rozhodnutí orgánov verejnej správy, v zmysle ktorých je úlohou (správneho) všeobecného súdu pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu posúdiť, či si pre vydanie rozhodnutia príslušný správny orgán zadovážil dostatok skutkových podkladov, zistil vo veci skutočný stav a či konal v súčinnosti s účastníkom konania, a ďalej to, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol vydaný s prihliadnutím na citované osobitosti správneho súdnictva a či sú jeho závery zároveň ústavne udržateľné s prihliadnutím na už citovanú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie.

V relevantnej časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade sa uvádza:

*„Podľa § 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 247 ods. 1 treba považovať za náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže súd posúdiť otázku aktívnej legitimácie žalobcu.*

*Ako vyplýva aj z judikatúry, žalobu podľa § 247 a nasl. O. s. p. môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym žalobcovým právam.*

*Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením krajského súdu, že z obsahu žaloby je jednoznačné, že žalobca v 1. rade nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov, keď okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv netvrdil. Odvolací súd považoval za správne tvrdenie krajského súdu, že nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom krajského súdu o tom, že žalobca nebol procesne aktívne legitimovanou osobou v zmysle § 247 O. s. p. Rovnako za správne považoval odvolací súd závery krajského súdu o tom, že žalobca nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou. Pokiaľ žalobu žalobcu v 1. rade zamietol, rozhodol správne, pretože žalobca v 1. rade nielenže nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv (namietal porušenie práv žalobcu v 2. rade - zamestnanca), ale rozhodnutiami Sociálnej poisťovne nebolo zasiahnuté do majetkových práv žalobcu v 1. rade. V prípade bezdôvodného odvedenia poistného, by bolo poistné zamestnávateľovi v zmysle § 145 zákona o sociálnom poistení vrátené. Ani odvolací súd žiadny zásah do majetkových práv žalobcu v 1. rade nezistil. Prichádzal do úvahy len zásah*

*do majetkových práv žalobcu v 2. rade - zamestnanca. Odvolací súd preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozhodnutie krajského súdu v časti, v ktorej prvostupňový súd žalobu žalobcu v 1. rade zamietol.“*

S poukazom na citované ústavný súd zastáva názor, že záver najvyššieho súdu o tom, že sťažovateľ v 1. rade nemohol byť rozhodnutiami správnych orgánov ukrátený na subjektívnych právach, a preto nebol procesnoprávne ani hmotnoprávne aktívne legitimovaný na podanie správnej žaloby, ktorá bola z tohto dôvodu zamietnutá, je ústavne akceptovateľný a nevykazuje znaky procesného excesu. Ústavný súd teda nemá dôvod do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahovať, pretože medzi ním a obsahom základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a obsahom práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by v súvislosti s námietkami sťažovateľa v 1. rade po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

Z citovaného odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva aj to, že najvyšší súd sa vecou sťažovateľa v 1. rade riadne zaoberal, príslušné právne normy interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, rozviedol, akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil, a svoje rozhodnutie tiež zrozumiteľne odôvodnil a na všetky pre posúdenie veci kľúčové argumenty sťažovateľa v 1. rade poskytol náležitú odpoveď. Ústavný súd z týchto dôvodov dospel k záveru, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím nemohol porušiť základné právo sťažovateľa v 1. rade na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a ani jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa v 1. rade pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd považuje za vhodné uviesť, že nie je pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby oprávnený brať na zreteľ postup súdov, resp. správnych orgánov v podobných veciach iných fyzických osôb, keďže sa obmedzuje len na preskúmanie ústavnej akceptovateľnosti právnych účinkov rozhodnutia na právnu

situáciu fyzickej osoby oprávnenej na podanie sťažnosti, teda tej, o ktorej základné práva v konaní pred ústavným súdom ide. Zároveň ústavný súd nie je ani oprávnený zjednocovať postup alebo rozhodovaciu činnosť správnych alebo súdnych orgánov v obdobných veciach, keďže túto úlohu zákonodarca zveril najvyššiemu súdu, ale vždy posudzuje jednotlivé právne veci s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu.

**K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu**

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

V zmysle čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

V súlade s čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

V súlade s čl. 40 ústavy každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

Z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ v 1. rade namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40 ústavy v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd nezistil porušenie základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy ani práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv sťažovateľov zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1 a čl. 40 ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

### **K namietanému porušeniu čl. 52 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu**

V súlade s čl. 52 ods. 2 ústavy cudzinci požívajú v Slovenskej republike základné ľudské práva a slobody zaručené touto ústavou, ak nie sú výslovne priznané iba občanom.

Ústavný súd v súvislosti s touto časťou sťažnosti zdôrazňuje, že čl. 52 ods. 2 ústavy má charakter ústavného princípu, resp. všeobecného interpretačného pravidla, ktorý sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto konania je rozhodovanie o porušení základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, možno v tomto konaní uvažovať o porušení čl. 52 ods. 2 ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Pretože v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o porušení žiadneho so sťažovateľom označených práv garantovaných ústavou, resp. dohovorom, nemohol dospieť ani k záveru o porušení čl. 52 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa v 1. rade aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

### **II.2 K sťažnosti sťažovateľa v 2. rade**

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V nadväznosti na dikciu § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd pripomína, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ v 2. rade nevyčerpal všetky jemu dostupné opravné prostriedky v záujme dosiahnutia ochrany svojich subjektívnych práv pred všeobecnými súdmi, keď nepodal žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu vo svojom mene, ktorou by vôbec tvrdil porušenie svojich subjektívnych práv s jeho náležitým odôvodnením, ale v konaní bol účastný len ako správnym súdom pribratá osoba, na práva ktorej by prípadné zrušenie preskúmaného rozhodnutia mohlo mať vplyv (a z tohto dôvodu bolo aj jeho odvolanie proti rozsudku krajského súdu odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou, pozn.), je nutné konštatovať, že jeho sťažnosť v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je prípustná, a preto ju ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2018